6
Onveilige werksituatie in azc's als gevolg van overlastgevende asielzoekers

Aan de orde is het **debat** over **de onveilige werksituatie in azc's als gevolg van overlastgevende asielzoekers**.

De **voorzitter**:
Aan de orde is het debat over de onveilige werksituatie in asielzoekerscentra als gevolg van overlastgevende asielzoekers. Ik heet de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van harte welkom en geef mevrouw Van Toorenburg namens het CDA als eerste spreker het woord.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Dank u wel, voorzitter. In een regio waarin het openbaar vervoer vaak tekortschiet, krijgen overlastgevende asielzoekers een eigen buslijn. Ze zijn namelijk niet te handhaven in de gewone bus. Overlast wordt hiermee beloond. Het moet echt niet gekker worden. Bij mij en bij iedereen die zich hierover heeft verbaasd, rijst de vraag: waarom rijdt die bus niet linea recta naar een plek waar de deuren achter in de bus zich sluiten en de raddraaiers worden vastgezet? Wat is er werkelijk nog nodig om grenzen te stellen aan de Nederlandse gastvrijheid? En dit is niet het enige zorgwekkende bericht dat ons de afgelopen weken heeft bereikt. Een bedrijfsleider van een supermarkt nabij een azc heeft mij inzicht verschaft in een weekje azc-klandizie. Diefstallen zijn aan de orde van de dag en maatregelen kunnen rekenen op agressie en geweld. Dit kan toch zo niet langer?

Voor gelukszoekers die overlast veroorzaken en crimineel gedrag vertonen, hebben wij enige tijd geleden die speciale aso-azc's opgericht. Die zijn bedoeld om de azc's en hun omgeving te ontlasten van mensen die niet willen deugen, crimineel zijn of psychisch niet in orde zijn. Helaas bleek de praktijk weerbarstig, want we hebben vandaag niet voor niets een debat over de onveiligheid in die speciale azc's.

Het rapport van de inspectie was duidelijk: het personeel in deze azc's is niet toegerust op zijn werk. Dat verwijten we hun niet, maar ze zijn simpelweg niet toegerust en niet voldoende bevoegd. Ze kunnen daarom niet anders dan 112 bellen, zoals nu geregeld gebeurt, en dat is natuurlijk geen doen.

Het is goed dat de staatssecretaris maatregelen treft. De brief die wij gisteren mochten ontvangen, voorziet in belangrijke stappen in de goede richting: een ruimere bezetting, aangevuld met boa's, die ook nog preventief kunnen optreden, een strenger regime, handhaving van de vrijheidsbeperkende maatregelen en de meldplicht, beperking van het gebiedsverbod, selectie van de populatie, misschien zelfs overplaatsing naar Veldzicht en eventueel een aparte opvang voor asielzoekers uit veilige landen die overlast veroorzaken.

Voorzitter. Over die laatste groep wil ik het vandaag vooral hebben. Wij willen dat voor deze laatste groep eindelijk echt wordt doorgepakt. Naast de belangrijke voorstellen die de staatssecretaris doet, die nogal gaan over het beheersen van problemen, zien wij nog aanvullende mogelijkheden om deze overlastgevers op te kunnen sluiten. We hebben dat namelijk ook kunnen doen met verslaafde overlastgevers. Die doelgroep kan voor kleine vergrijpen langer worden vastgezet, omdat die doelgroep anders niet effectief kan worden aangepakt. Maak daarom een regeling zoals we die dus al kennen voor de stelselmatige daders, maar nu gericht op kansloze asielzoekers uit veilige landen. Zij maken immers ook buurten onveilig met continu kleine vergrijpen waar nauwelijks tegen opgetreden kan worden. Ik denk dat die machteloosheid echt moet stoppen. We zien de problemen namelijk alleen maar verergeren. Maak een maatregel die langer duurt, zo mogelijk totdat iemand op een vliegtuig kan worden gezet. We willen graag een reactie van de staatssecretaris. Is hij bereid hiernaar te kijken en te bezien of er mogelijkheden liggen, en de Kamer hierover te informeren?

Ik denk dat we uiteindelijk op één lijn zitten. Ook de staatssecretaris denkt aan een speciale opvang voor overlastgevende veiligelanders. Wat ons betreft is dat er dan wel een waarvan de deur op slot kan. Er hoeft niets aan in de weg te staan om alles uit de kast te halen om te kijken welke detentiegronden we misschien kunnen uitbreiden. Ook de Inspectie JenV beveelt dit in haar rapport aan. Het einddoel moet natuurlijk zijn dat criminele of overlastgevende asielzoekers effectief worden aangepakt, want hun wangedrag ondermijnt al het draagvlak om ook iets te betekenen voor anderen.

Voorzitter. Rest mij nog één opmerking te maken over de brief van de staatssecretaris. Mijn viel op dat een heleboel dingen nu al kunnen. We hebben artikel 56 van de Vreemdelingenwet. We hebben artikel 108, dat maakt dat er maatregelen getroffen kunnen worden als mensen uiteindelijk nog delicten plegen, en dat mensen vastgezet kunnen worden. Ik begrijp dat dat geïntensiveerd is, maar ik begrijp werkelijk niet waarom dat niet al veel eerder is gebeurd.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Even ter verduidelijking van het voorstel van mevrouw Van Toorenburg. Zij heeft het over overlastgevende asielzoekers en misschien ook criminele asielzoekers. Heeft zij het dan over de draaideurcriminelen, waarover we het eerder in de Kamer hebben gehad, namelijk over de vraag of er tot een langere straf gekomen kan worden als dat stelselmatig gebeurt? Is dat het idee waaraan zij denkt?

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Als het mensen zijn die heel zware delicten plegen, kun je ze al vastzetten, zegt de staatssecretaris iedere keer. Maar we zien dat er een hele groep is die iedere keer net van die itty-bitty dingen doen. Het is net te weinig om daadwerkelijk door te pakken, maar het is erg genoeg om te zorgen dat de hele samenleving er tabak van heeft. Dat gebeurt iedere keer. De politie treedt niet op, want het zijn te kleine zaken. Soms zit het aan de overlastkant, soms aan de strafrechtkant. Het zit vaker aan de strafrechtkant trouwens, want openbare dronkenschap mag gewoon niet. We noemen het overlast, maar het is gewoon een delict.

De staatssecretaris wil dus een speciaal proces-verbaal waarin er meer zicht komt op al die kleine dingen die men doet. Maar als je dus meer van dit soort dingen ziet, pak

dan door, net als bij de stelselmatige daders. Daar valt deze groep dus niet onder, maar maak een speciale stelselmatigedaderaanpak voor deze groep. Dat geeft dan de titel op basis waarvan je ze vast kan zetten.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Dat lijkt een beetje op het plan dat we zelf zullen voorstellen, namelijk om te kijken of je tot strafverzwaring zou kunnen komen voor deze groep. Het zijn dus asielzoekers of uitgeprocedeerde asielzoekers die meerder keren een delict hebben gepleegd. Zit het in dezelfde hoek als kijken of je tot strafverzwaring kunt komen voor deze groep? Ze gaan namelijk verschillende keren in de fout. Dan heb ik het dus niet zozeer over overlastgevers, maar over criminelen.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Ja, dat is ook goed. Ik heb erover nagedacht, maar het probleem is een beetje dat ze nu één dag krijgen en bij een strafverzwaring twee dagen. Wat is nou de charme van de regeling voor overlastgevende verslaafden, waar we jarenlang mee te maken hebben gehad? Die zitten gewoon twee jáár vast. Twee jaar waarin er serieus aan hen wordt gesleuteld omdat ze buiten niet te handhaven zijn. Natuurlijk heb ik liever dat ze op het vliegtuig worden gezet als ze hier geen kans maken en de boel verpesten, maar we weten dat Marokko en Algerije niet meewerken. Dat is een feit. We moeten er alles aan doen om dat voor elkaar te krijgen, maar het lukt maar niet. Wat mij betreft is die strafverzwaring interessant, maar ik denk dat we er dan toch nog niet zijn. Dan krijg je een straf die heel veel rechters toch niet opleggen; laten we wel zijn. Ook heel veel politieagenten gaan de moeite niet doen voor een weekje, want zo iemand zit toch al in een halfgesloten setting. Kijk dus wat er kan met een maatregel. Allebei dus.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Helemaal eens: geweld en intimidatie zijn onacceptabel en moet je aanpakken. Tegelijk moet je de mensen in de omgeving beschermen: het personeel in de azc's, de inwoners en de buschauffeurs. Wat blijkt nu? Het politiebureau in Westerwolde, waar Ter Apel deel van uitmaakt, is wegbezuinigd. Er is daar geen volwaardig politiebureau. Zouden we daarin niet ook moeten investeren?

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Absoluut. Dat is het debat dat we in het kader van de politie voeren. Zeker. Ik ben blij dat de staatssecretaris eindelijk ons plan oppakt om ervoor te zorgen dat de politieagenten, als die er al zijn, niet ook nog een keer taxichauffeurs worden die de arrestanten eindeloos ver weg brengen, want dan zij ze ook niet op straat. Dus ja, maar de staatssecretaris wil juist mensen in het azc hebben. Ik denk dat het belangrijk is om daar boa's te hebben en dus korte lijnen. Daar past zeker beschikbaarheid van de politie in de naaste omgeving bij, want de winkeliers en burgers kunnen dan makkelijk naar iemand zoals de wijkagent toe. We moeten ervoor zorgen dat er iemand is.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
De afgelopen jaren is de helft van de politiebureaus geschrapt. Ik zal dat mevrouw Van Toorenburg niet persoonlijk aanrekenen, want ik weet dat zij staat voor veiligheid. Maar we zitten dus wel met een acuut probleem. Ik zou het heel erg waarderen als het CDA het pleidooi van mijn partij steunt om te zorgen voor een volwaardig politiebureau in die gemeente.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Ik denk dat er een volwaardige politiepost zou moeten komen in het azc. Ik denk dat de wijkagent alles moet meenemen. Maar laten we wel zijn, dat is een debat dat wij voeren bij het AO Politie over anderhalve week, volgens mij, en ook daarna. Hoe gaan we dat organiseren? Ik kijk even naar de maatregelen die we kunnen treffen om de asielzoekers die het voor anderen verpesten en die overlast veroorzaken, serieus lang achter de deur te krijgen. Vervolgens hebben we dan de ruimte om beschikbaar te blijven voor mensen die van onze gastvrijheid gebruik moeten maken.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Van Toorenburg. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Becker namens de VVD.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Voorzitter. Veel mensen hebben begrip voor de opvang van echte vluchtelingen, maar niet voor het feit dat ons verouderde asielsysteem wordt misbruikt door mensen voor wie het nooit bedoeld is. Asielshoppend trekken jongemannen uit veilige landen als Marokko en Algerije en uit de Balkan door Europa. Zij zijn dikwijls al jong in de criminaliteit beland en zitten nu in onze opvang. Winkeldiefstallen, vernielingen en intimidaties zijn in de gemeenten die rond de azc's liggen aan de orde van de dag. Ook het personeel voelt zich, begrijpelijk genoeg, onveilig. Dit moet stoppen. Maar wat logisch lijkt, namelijk terugsturen of vastzetten, lijkt maar moeilijk te lukken. Om een overlastgevende asielzoeker vast te kunnen zetten moet er sprake zijn van bewezen strafbare feiten. We hadden het daar net al over. Om iemand het land uit te zetten, moet de asielprocedure zijn afgerond. Ook moet het land van herkomst meewerken. Dit leidt tot de frustrerende situatie van het keer op keer op straat verschijnen van dezelfde overlastgevende asielzoekers.

Voorzitter. De VVD legt zich hier niet bij neer. Onze rechtsstaat mag niet uitgehold worden door profiteurs en al helemaal niet — zo zeg ik tegen de staatssecretaris — door hun een aparte busdienst naar Ter Apel aan te bieden. Ik ben blij dat inmiddels is bevestigd dat dit niet gratis zal zijn. Waarom heeft iemand die herrie schopt in de bus, überhaupt nog recht op openbaar vervoer? Liever wil de VVD een verbod op toegang tot het openbaar vervoer. Ook stellen we voor om een lokaal verbod op straatintimidatie rond azc's in te voeren, zodat de politie direct kan ingrijpen. Graag een reactie.

Voorzitter. We moeten creatief zijn om overlastgevende asielzoekers wel van onze straten te halen, vast te zetten en uit te zetten. Het is goed dat de staatssecretaris met een pakket aan maatregelen is gekomen. Zo wil de VVD al een tijd lik-op-stukbeleid voor overlastgevende asielzoekers, inclusief snelrecht. De staatssecretaris kondigt dit nu aan,

maar betekent dit ook dat de Raad voor de rechtspraak hieraan gaat meewerken?

Verder is de VVD blij dat de staatssecretaris hardnekkige overlastgevers wil gaan weigeren in azc's. Als er geen opvang meer is, ga je vanzelf wel weg. Maar wat moet er gebeuren voordat iemand echt geweigerd kan worden?

Ook heeft de VVD voorgesteld om overlastgevers in aso-azc's te zetten. Het is goed dat dit sinds twee jaar gebeurt. Ik ben blij dat de staatssecretaris er een meer sobere voorziening van wil maken, gericht op repressie. Kan hij, als hij toch bezig is, de dagbesteding aanpassen? Liever iets nuttigs doen voor de maatschappij dan voetballen en tv-kijken. Waarom zou iemand in een aso-azc het privilege van een eigen slaapkamer verdienen? Dat is er in een regulier azc ook niet. Wil de staatssecretaris hier een einde aan maken?

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Asielzoekers die onze gastvrijheid niet waard zijn, moeten het land uit. Daar zijn we het allemaal over eens. Maar tegelijkertijd zijn het loze kreten, want we zien dat de asielprocedures alleen maar langer worden. Steeds minder mensen worden uitgezet. Dus wat stelt u dan namens de VVD concreet voor? Wat moet de staatssecretaris doen om ervoor te zorgen dat we daadwerkelijk mensen gaan uitzetten? In de afgelopen twee jaar is dit niet of nauwelijks gelukt.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Dat is een terechte vraag. Dat zei ik ook. Je zou willen dat je ze kunt vastzetten en uitzetten. Om iemand vast te kunnen zetten moet er sprake zijn van bewezen strafbare feiten. Detentie is een laatste redmiddel als er sprake is van een risico op onttrekking aan toezicht en als er sprake is van zicht op uitzetting. Helaas is niet altijd sprake van zicht op uitzetting als een land van herkomst — mevrouw Van Toorenburg zei het net ook al — niet meewerkt. Denk aan Algerije. Wat de VVD betreft — ik zal er straks ook op ingaan — moeten we in Europa veel stevigere afspraken maken over bijvoorbeeld de aanpassing van de Terugkeerrichtlijn, zodat we overlastgevende asielzoekers wel kunnen vastzetten in detentie, en moeten we in Europa een vuist maken tegen landen als Marokko en Algerije, opdat ze wel meewerken aan het terugnemen van uitgeprocedeerde asielzoekers. Zo zijn er nog heel veel aanpassingen, die ik straks ook nog in mijn betoog naar voren zal brengen.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Knap dat dit allemaal in een paar minuten kan. Maar even heel serieus: ik steun de oproep, maar ik constateer alleen dat er in de afgelopen twee jaar op dit terrein totaal geen doorbraken zijn gerealiseerd, dat de overlast van veiligelanders alleen maar is toegenomen en dat er geen enkele afspraak met Europa wordt gemaakt. Hoe voorkomen we dat het bij loze kreten blijft en zorgen we ervoor dat er ook daadwerkelijk iets gebeurt? En aanvullend: ik vind die buslijn niks. Gaan we nu gewoon tegen de staatssecretaris zeggen dat we met die kolder moeten stoppen?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Ten eerste over de veiligelanders. De irritatie die mevrouw Kuiken hier naar voren brengt, is ook mijn irritatie. Tegelijkertijd is het aantal veiligelanders dat naar Nederland is gekomen voor asiel, wel afgenomen. Volgens mij schrijft de staatssecretaris dat ook. Van alle mogelijke maatregelen in Europa heeft Nederland het meest uitgebreide pakket aan maatregelen om de procedures voor deze veiligelanders zo snel mogelijk te laten verlopen. Dat is uit een evaluatierapport gebleken. Dat is gelukt, maar er moet nog veel meer gebeuren. Dat ben ik met mevrouw Kuiken eens.

Dan die buslijn. Wat mij betreft is dat niet de oplossing. Daarom vraag ik de staatssecretaris om te komen met een toegangsverbod voor het openbaar vervoer, zodat deze mensen niet beloond worden met een eigen bus maar gestraft worden voor hun overlastgevende gedrag. Ik ben benieuwd hoe hij daarop zal reageren.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Mevrouw Becker snijdt nog even een punt aan dat ook in de brief staat. Ik vond het eigenlijk een heel zorgelijk punt. Ik wil weten wat de VVD daarvan vindt. Mensen die zich niet gedragen, worden uiteindelijk uit de opvang gezet. Maar is dat niet ongeveer het domste wat we kunnen doen? De ernstigste overlast verplaatsen we naar een instelling waar alle probleemgevallen bij elkaar zitten. Als je daar dan helemaal niet meer te handhaven bent, word je — dat is het summum — op straat gezet. Dat kan toch nooit de bedoeling zijn?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Ik denk dat dit een heel terechte vraag is, die we met zijn allen moeten stellen. Moeten we, ondanks het feit dat mensen keer op keer onze gastvrijheid misbruiken en keer op keer hun middelvinger opsteken tegen de Nederlandse samenleving, tegen Nederlandse asielzoekerscentra, steeds weer zeggen: "Komt u maar weer die poort binnen. Hier staat uw bed. U bent welkom, want wij zijn een land dat altijd opvang voor u zal regelen." Ik ben het daar niet mee eens. Ik vind dat daar grenzen aan moeten zijn. Het is ook een mogelijke strafmaatregel. Ik ben blij dat de staatssecretaris zegt dat hij die ook gaat gebruiken. Dat betekent niet dat ik vind dat deze mensen dan maar op straat, aan hun lot overgelaten, overlast moeten veroorzaken. Door de delicten die ze op straat plegen, moeten ze kunnen worden vastgezet. Dat is volgens mij ook wat mevrouw Van Toorenburg wil. Alleen, ik wil hen niet in een opvang, ik wil hen in detentie.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Dan zijn we het daarover wel eens. Daarom ben ik met een concreet plan gekomen. Ik vind het wel zorgelijk dat er in de brief nog een zweem zit van: als mensen zich niet gedragen, zetten we ze op straat. Dat klinkt heel stoer. Ze zijn op straat. Dat is fijn, want dan hebben ze tenminste geen bed meer. Maar ik ben er bang voor dat winkeliers, de gemiddelde Nederlander en ouders die hun kind niet meer naar school durven laten fietsen, straks de prijs betalen. Daarom stel ik voor om ze in die aso-azc's te houden. Versober die. Dat is helemaal prima. Maar hen op straat kicken zodat ze zich daar kunnen misdragen, vind ik nog dommer.

De heer **Groothuizen** (D66):
Op hetzelfde punt, want ik vind dat mevrouw Van Toorenburg een terecht punt aansnijdt. Mevrouw Becker trekt een grote broek aan en zegt: uit die opvang. Maar als we kijken naar bijvoorbeeld een lijvige studie van het WODC, kunnen we gewoon vaststellen dat al dat soort maatregelen helemaal niet werken. We weten allemaal dat het een soort rondreizend circus is: mensen zitten een tijdje in Duitsland, een tijdje in België en een tijdje in Nederland. Als mevrouw Becker ze op straat zet, hebben we daar een hoop overlast door, gaan ze misschien een tijdje naar het buitenland en zien we ze vervolgens weer terug. Is dit nou echt een goed idee, of heeft mevrouw Becker toch betere ideeën?

Mevrouw **Becker** (VVD):
We moeten alles doen, alle ideeën omarmen die eraan bijdragen dat we deze mensen kunnen vastzetten en uitzetten. Het rondreizend circus is mij ook een doorn in het oog. Daarom heb ik eerder al aan de staatssecretaris gevraagd of we niet kunnen samenwerken met België en Duitsland en of er niet een Europees registratiesysteem kan komen, zodat het hier meteen bekend is als mensen die in Frankrijk overlast hebben veroorzaakt naar Nederland komen, en meteen kan worden ingegrepen. Ik zal zo meteen aan de staatssecretaris vragen hoe het daarmee staat. Maar ja, de VVD maakt misschien een principieel andere keuze dan D66. Voor mij is opvang een keertje klaar als mensen keer op keer laten zien dat ze onze gastvrijheid ondermijnen. Als ze vervolgens overlast veroorzaken, moeten we natuurlijk met politie en justitie boven op hun gedrag zitten. Maar aan opvang in een omgeving waar een bed staat maar aan deze mensen verder geen beperkingen kunnen worden opgelegd, komt dan wat mij betreft een einde.

De heer **Groothuizen** (D66):
Dan moet ik concluderen dat mevrouw Becker overlast vanuit het asielzoekerscentrum de straat op veegt. Ze hoopt dat we de overlast of strafrechtelijke overtredingen later gaan bestrijden, maar dat is allemaal achteraf. Dan hebben we de gemeentes opgezadeld met dit probleem omdat de staatssecretaris het niet opgelost kreeg. Zie ik dat goed?

Mevrouw **Becker** (VVD):
De vraag is of mensen nog in Nederland blijven als er geen opvang meer is. We hebben vaker gezien dat mensen opeens met onbekende bestemming waren vertrokken als tot dit soort maatregelen werd overgegaan. Dat heb ik liever dan dat ze hier keer op keer in de omliggende gemeenten overlast blijven veroorzaken omdat er nou eenmaal opvang is. Ik denk dus dat het weleens andersom zou kunnen werken.

De **voorzitter**:
Tot slot.

De heer **Groothuizen** (D66):
Ja, tot slot, voorzitter. Van mensen die met onbekende bestemming zijn vertrokken, weten we niet of ze het land hebben verlaten of nog steeds ergens rondhangen.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Het debat is nog maar net begonnen, maar ik denk dat we vandaag allemaal gaan pleiten voor harde en misschien nog wel hardere maatregelen tegen overlastgevende asielzoekers. Ik denk dat dit terecht is, maar ik zou mevrouw Becker het volgende willen vragen. De VVD is nu zeven jaar lang, sinds 2012, verantwoordelijk voor het asiel- en migratiebeleid. Hoe kijkt zij terug op de laatste zeven jaar? Deze staatssecretaris is de derde op rij. Is er eigenlijk genoeg gebeurd?

De **voorzitter**:
Dus u wilt met een interruptie terugkijken op wat de VVD in de afgelopen zeven jaar heeft gedaan?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Ik denk dat er heel belangrijke stappen zijn gezet, ook in Europa, onder andere op voordracht van Nederland. In 2015, tijdens de grote asiel- en migratiecrisis, zijn er belangrijke stappen gezet, bijvoorbeeld door een deal te sluiten met Turkije en door de Libische kustwacht te gaan trainen, om de grote instroom richting Europa, ook richting Nederland, in te dammen. Dat is bijvoorbeeld gebeurd onder verantwoordelijkheid van de VVD. Mijn voorganger Malik Azmani heeft hier hard aan gewerkt. Inmiddels werken we als Nederland aan opvang in de regio. Inmiddels zijn we bezig om te zorgen dat mensen daar perspectief krijgen in plaats van dat ze hierheen gaan. Staatssecretaris Dijkhoff heeft intern bijvoorbeeld de zogenaamde glijdende schaal aangepast en heeft ervoor gezorgd dat op een delict niet achttien maanden gevangenisstraf hoeft te staan voordat het een gevolg kan hebben voor iemands verblijfsvergunning; dat is teruggebracht tot zes maanden. We kunnen dus sneller tegen mensen zeggen: omdat je crimineel gedrag hebt vertoond, krijg je geen verblijfsvergunning of trekken we die in. Ook dat heeft de VVD weten te regelen. Is daarmee alles gelukt? Zeker niet. Daarom pleiten wij voor een volledige hervorming van het asielstelsel. Dat zou wat mij betreft een volgende stap zijn. Daar zal ik de staatssecretaris ook op bevragen.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Het aantal mensen dat is uitgeprocedeerd en terugkeert, is alleen maar lager geworden. De overlast die mensen geven, is alleen maar groter geworden, niet kleiner. Mijn vraag was dus niet zozeer: wat is er allemaal gebeurd rond de EU-Turkijedeal? Mijn vraag was heel specifiek: het is toch eigenlijk best wel treurig dat we hier nu staan en elkaar proberen te overtreffen met de staatssecretaris op te roepen om harder en harder op te treden? Ik zal dat, misschien tot uw verrassing, straks ook doen. Maar ja, we hebben kennelijk iets niet goed gedaan de afgelopen zeven jaar, toch?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Volgens mij staat er een brief op de agenda met een evaluatie van de maatregelen van de afgelopen jaren, ook richting veiligelanders. Daar staan ook twee maatregelen in die het kabinet heeft aangekondigd maar waarvan óf vanwege jurisprudentie óf vanwege Europese regelgeving uiteindelijk bleek dat ze niet konden worden doorgevoerd. Tegelijkertijd is niet aangetoond dat het aantal veiligelanders dat hiernaartoe komt, is gegroeid. Sterker nog, dat aantal is afgenomen.

Wat de onderzoekers alleen zeggen is dat ze niet weten of het komt door de maatregelen. Dit is allemaal naar aanleiding van uw inhoudelijke punt, maar ik deel uw zorg over de overlastgevende asielzoekers en daarom sta ik hier met een heel aantal voorstellen en verzoeken aan de staatssecretaris. We moeten creatief zijn en we moeten er alles doen, ondanks Europa, ondanks jurisprudentie en ondanks allerlei beperkingen. Net hoorden we ook een creatief voorstel van mevrouw Van Toorenburg. Ik hoop dat we vandaag allemaal met creatieve voorstellen komen. Ik vraag om een toegangsverbod en om vaker een gebiedsverbod op te leggen. Laten we dat allemaal doen, want we zijn het volgens mij eens dat hier een einde aan moet komen.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):
Jarenlang heeft de VVD ze allemaal binnengelaten en het enige waar ze nu mee op de proppen komt, is: als ze overlast veroorzaken, sturen we ze gewoon de wijken in. Dat zijn de wijken waar de mensen dus al dagelijks worden geconfronteerd met bedreigingen en bespugingen. Het openbaar vervoer wordt geterroriseerd. En waar komt de VVD mee? Die geeft ze een eigen buslijn. Dan kan de VVD hier wel met mooie praatjes komen dat die buslijn toch niet gratis blijkt te zijn, maar dat interesseert ons helemaal niet. Het zijn allemaal mooie praatjes van de geachte collega evenals van de staatssecretaris. Het is steeds weer de VVD: mooie praatjes maar geen enkele actie. Wat gaat u nu concreet doen om in plaats van die mensen de illegaliteit in te sturen, ze het land uit te gooien?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Volgens mij gaat mijn hele betoog daarover. Ik doe er ook verschillende voorstellen voor op een constructieve manier. Ik vind het niet zo constructief wat de PVV hier zegt, dat het allemaal mooie praatjes zijn, terwijl de PVV voortdurend maar één simplistische oplossing heeft, en dat is: grenzen dicht en weg uit de EU.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):
Dat zijn vaak de beste.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Ik denk dat dat niet realistisch is. Ik denk dat wij ook hebben laten zien dat de grote migratiecrisis in 2015 juist dankzij een Europese gezamenlijk aanpak en afspraken met andere landen is ingedamd. Daar moeten wij mee doorgaan.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):
Complete nonsens. Die hele immigratiecrisis is door de Europese Unie op touw gezet, door de vrienden van mevrouw Merkel. De VVD heeft zich daar slaafs bij neergelegd in plaats van te zeggen: ze zijn hier allemaal niet welkom, ze komen allemaal uit allerlei veilige landen, die gaan gewoon linea recta terug naar Duitsland. Nee, wij hebben ze allemaal binnengehouden, bijna 400.000 niet-westerse allochtonen onder het bewind van Rutte. Er is helemaal niets gedaan. Alleen maar mooie praatjes, maar geen actie.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Volgens mij tonen de asielinstroomcijfers aan dat ten opzichte van 2015 in 2018 de asielinstroom in Nederland, het aantal asielaanvragen, omlaag is gegaan. Hetzelfde geldt voor Europa. Ik geloof dat de instroom zelfs met 90% is teruggebracht. Wij waren er allebei niet bij toen deze beslissingen zijn genomen, maar ik weet wel dat mijn collega Malik Azmani en ook de VVD in het kabinet hier zeker geen slaafse rol hebben gespeeld maar initiatieven hebben genomen om de crisis in te dammen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Collega Van Ojik had het over de afgelopen zeven jaar. Ik heb nog even verder zitten terugrekenen, maar in feite is de VVD de afgelopen 25 jaar grotendeels verantwoordelijk voor dit wanbeleid, voor deze problemen waar wij nu voor staan. En helemaal eens: overlast moet je aanpakken. Maar het is wel gek dat de VVD hier nu moord en brand schreeuwt, terwijl de VVD de afgelopen 25 jaar grotendeels verantwoordelijk was voor dat beleid, en ook voor het sluiten van de helft van de Nederlandse politiebureaus.

De **voorzitter**:
En de vraag is?

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Het is toch die mensen in die omgeving keihard laten vallen, de mensen die nu roepen om bescherming op die buslijn, in die gemeente, voor die winkels. Steunt u mijn pleidooi voor meer politiebescherming in die regio?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Het was een hele lange aanloop ...

De **voorzitter**:
Dat is altijd ...

Mevrouw **Becker** (VVD):
Het is makkelijk vanuit het perspectief van de SP om te zeggen dat de VVD verantwoordelijk is voor alles wat mis is, want die heeft in de regering gezeten. Dat kun je makkelijk zeggen als je zelf nooit regeringsverantwoordelijkheid hebt gedragen. Volgens mij is de Vreemdelingenwet op heel veel belangrijke punten aangescherpt dankzij de VVD. Volgens mij zijn er belangrijke hervormingen in het stelsel doorgevoerd. Als het aan de VVD ligt, gaan we nog meer fundamentele hervormingen in het stelsel doorvoeren. Wat betreft het pleidooi van de heer Van Dijk om mensen in de omgeving van asielzoekerscentra te beschermen, laat duidelijk zijn — daar gaat mijn hele pleidooi over — dat wij dat moeten doen. Wij moeten dat op tal van manieren doen, ook door de politie daarin te ondersteunen. Ik lees bijvoorbeeld ook in de brief dat de staatssecretaris heeft geregeld dat er meer cellencapaciteit komt in Ter Apel, zodat de politie bijvoorbeeld niet als mensen iets gedaan hebben, helemaal naar Groningen moet rijden en daar heel veel tijd aan kwijt is ten koste van andere zaken die moeten gebeuren. Volgens mij wordt er ook gekeken naar de inzetbaarheid van de politie. Maar uiteindelijk gaat het niet alleen om de inzetbaarheid van de politie, maar ook om bevoegdheden.

Kun je een gebiedsverbod opleggen? Daar moeten wij creatief met elkaar naar kijken en daar doe ik een aantal voorstellen voor.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Mevrouw Becker heeft gelijk: de SP heeft nóg niet geregeerd. Dat gaat komen, maakt u zich geen zorgen. Maar zou mevrouw Becker dan ook ruiterlijk kunnen erkennen: "Ja, het klopt. De VVD heeft heel lang geregeerd en de VVD heeft ook fouten gemaakt. Het was niet verstandig om de helft van de politiebureaus in Nederland te sluiten, waardoor mensen zich in de steek gelaten voelen, waardoor mensen in die regio — daar hebben wij het vandaag over, Westerwolde — zich onveilig, bedreigd, bespuugd en geïntimideerd voelen." Wij moeten ze beschermen. Dat is een kerntaak van de overheid. Daar zijn liberalen het volledig mee eens. Het zou dus hartstikke goed zijn als de VVD vandaag meegaat in het voorstel van de SP om een volwaardig politiebureau in de gemeente Westerwolde op te zetten. Deelt u dat plan?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Nogmaals, ik denk dat het heel belangrijk is dat wij goed naar de politie luisteren welke instrumenten en bevoegdheden zij nodig hebben. Zo heeft de politie gezegd: geef ons een registratiesysteem. Daar vraag ik de staatssecretaris naar. Gaat dat gebeuren? Zorg dat alle instrumenten overzichtelijk zijn. Volgens mij heeft de staatssecretaris met een quick reference card heel duidelijk gemaakt welke instrumenten de politie kan inzetten, zodat het vaker in de praktijk kan worden gebracht. Ik denk dat dáár de oplossing zit. En voor de rest, de discussie over investeren in de politie, de nationale politie en wat dát allemaal betekent, hoort volgens mij nu niet bij dit debat. Daar ga ik graag een andere keer met de heer Van Dijk over door.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Ik hoor mevrouw Becker tegen de staatssecretaris zeggen dat die een aantal maatregelen moet nemen. Dat is naar mijn idee een beetje laaghangend fruit. Mevrouw Van Toorenburg heeft hier voorgesteld om tot langere straffen te komen, een opeenstapeling. Wat vindt u daarvan? Ik zal zelf straks ook voorstellen om misschien wel tot strafverzwaring te komen als het gaat om criminelen. Als het om asielzoekers of uitgeprocedeerden gaat, wat vindt de VVD van structurelere maatregelen, bijvoorbeeld kijken of we ze langer achter slot en grendel krijgen, in plaats van ze de straat op sturen, waar ze dan weer meer overlast veroorzaken?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Mijn voorstel was ook niet om ze de straat op te sturen, waar ze dan weer meer overlast veroorzaken. Ik doe een aantal voorstellen voor wat er zou kunnen gebeuren. Een gebiedsgebod bijvoorbeeld opleggen rondom asielzoekerscentra die niet aso-azc zijn, want daar zitten óók veiligelanders die overlast veroorzaken. Zo heb ik een aantal andere voorstellen gedaan. Dat is geen "op straat sturen" en dat is ook geen "laaghangend fruit". Waarom doe ik dat? Juist omdat het volgens mij óók nodig is dat we bij kleinere delicten, kleinere vormen van overlast waar geen langere gevangenisstraf op mogelijk is, of misschien niet de maatregel die mevrouw Van Toorenburg voorstelt, ook dán al kunnen ingrijpen. Bijvoorbeeld door een verbod op straatintimidatie, en dan metéén zodra een asielzoeker zich staat te misdragen bij de bushalte kunnen zeggen: dit is een overtreding van dat verbod, dus dit draagt weer bij aan je dossier. Maar ik sta open voor ál deze voorstellen. Hoe groter een pakket aan maatregelen met creatieve mogelijkheden om in te grijpen, hoe beter.

De **voorzitter**:
Tot slot, de heer Voordewind.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Ik hoor andere collega's drie interrupties maken, maar goed.

De **voorzitter**:
Ja, dat was één keer. Dat was de heer Groothuizen.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Nee, twee keer, voorzitter. Maar het maakt niet uit. Ik zal tot slot een opmerking maken. Ik ben blij dat mevrouw Becker positief reageert en openstaat voor alle creatieve ideeën, ook weer richting mevrouw Van Toorenburg en misschien ook nog wel richting die strafverzwaring. Maar ik zou toch iets specifieker van haar willen horen — ik zal het straks iets uitgebreider doen — wat zij vindt van strafverzwaring voor criminele asielzoekers die misdaden hebben gepleegd. Moeten we daar niet een strafverzwaring voor opleggen?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Voorzitter. Ik ga met belangstelling beluisteren wat de heer Voordewind daar voorstelt. Het klinkt mij, als dat mogelijk is en als dat kan bijdragen aan een oplossing, als iets positiefs.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Mevrouw de voorzitter, bij een positief antwoord houd ik het bij één interruptie.

De **voorzitter**:
Heel goed. Dat kan ook!

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Samen met de heer Lodewijk Asscher is het CDA gekomen met het voorstel om straatintimidatie überhaupt strafbaar te maken en niet iedere keer te kijken: in welke wijk zit nou welk probleem? Want dan hoef je niet iedere keer in ál die gemeenten te zitten om iets te ondernemen, maar maken we het gewoon overál strafbaar. Gaat de VVD daar heel positief naar kijken?

Mevrouw **Becker** (VVD):
De VVD — laat ik positief beginnen — kijkt altijd constructief naar initiatieven van collega's.

De **voorzitter**:
En nu het antwoord?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Het is wel zo dat we gewoon goed naar dit wetsvoorstel moeten kijken, want daar zitten technisch, inhoudelijk nog wat bezwaren, begrijp ik van de woordvoerder die hierover gaat. Maar wat ik vooral begrijp, is dat een verbod op straatintimidatie heel erg kan helpen als lokaal maatwerk. Het moet gaan om een omgeving waarin op een gegeven moment mensen niet meer door een bepaalde straat durven te lopen omdat daar keer op keer op een straathoek mensen overlast veroorzaken. Nou, dat geldt bijvoorbeeld bij zo'n bushalte in Ter Apel.

De **voorzitter**:
Nee, maar u hoeft niet het wetsvoorstel nu te gaan behandelen. De vraag was ...

Mevrouw **Becker** (VVD):
Dus daarom is mijn antwoord ...

De **voorzitter**:
Daar komt u op terug, prima.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Daarom is mijn antwoord dat het al mogelijk is zónder deze wetswijziging en dat ik dat nu aan de staatssecretaris vraag.

De **voorzitter**:
U bent gedwongen om nog een vraag te stellen, zie ik, mevrouw Van Toorenburg.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Ja, voorzitter, want het antwoord was geen "ja". Anders had ik het met u afgesproken. Want is het niet juist het probleem dat we iedere keer al die gemeentes weer dwingen om pas aan de bel te trekken wanneer de ondernemers en de buurt het water aan de lippen staat? Zouden we niet gewoon één nette landelijke regeling moeten maken, waar inderdaad alle aspecten in worden meegewogen, zodat niet iedere gemeente weer opnieuw moet beginnen?

Mevrouw **Becker** (VVD):
Voorzitter, ik ga het heel kort proberen te houden.

De **voorzitter**:
Ja, graag!

Mevrouw **Becker** (VVD):
Naar het wetsvoorstel en de discussie daaromheen moeten we kijken, maar ik wil kijken wat er nú al mogelijk is. Is in de gemeenten waar burgemeesters zich gemeld hebben en zeggen "ik heb hier structureel last van overlast" een verbod op straatintimidatie nú al mogelijk?

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Zoals ik net al aangaf, zijn er ook overlastgevende veiligelanders die niet naar een aso-azc kunnen. Kan daar voor hen ook een gebiedsgebod worden opgelegd voor het azc zodat ze geen rotzooi trappen in de omliggende gemeente? En kan ook voor hen een sfeer-pv worden opgemaakt bij incidenten?

Ook wil de VVD, conform verzoeken van de politie, een beter registratiesysteem, zodat dossieropbouw en de kans op vastzetten wordt verbeterd. Hoe staat het daarmee?

Voorzitter. Het mag duidelijk zijn. De VVD wil overlastgevende asielzoekers zo snel mogelijk vastzetten en uitzetten. We hadden het er net ook al over: dat lukt Nederland niet alleen. Hoe staat het met de besprekingen rond de Terugkeerrichtlijn om overlastgevenden ook zonder veroordeling in detentie te kunnen zetten en om criminaliteit een grond voor vreemdelingendetentie te maken? Hoe staat het met de plannen voor een Europees registratiesysteem? Hoe zetten we Europa in om veiligelanders ook echt terug te sturen naar landen als Marokko en Algerije en om Dublinclaimanten zo snel mogelijk te laten terugkeren naar de verantwoordelijke lidstaat? Alles wat nodig is, moet uit de kast worden gehaald zodat overlastgevende asielzoekers daadwerkelijk gaan merken dat ze hier niet welkom zijn.

Bovenal is voor de VVD eens temeer duidelijk dat het huidige asielsysteem failliet is. Daarom doen we vandaag ook weer een dringende oproep aan de staatsecretaris om dit momentum te gebruiken en de EU aan te zetten tot een drastische hervorming van het Europese asielbeleid.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Becker. Dan geef ik nu het woord aan de heer Emiel van Dijk namens de PVV.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):
Dank u wel, voorzitter. Jarenlang heeft deze staatssecretaris beloofd om de agressieve en rovende asielzoekers keihard aan te pakken. Het enige wat hieruit is voortgekomen, is een zogenaamd aso-azc voor overlastgevende asielzoekers. Het werd met veel bombarie gepresenteerd, maar wat een fiasco is het gebleken. Als het namelijk zo'n succes was geweest, hadden we hier vandaag helemaal niet hoeven staan. Belofte na belofte van deze staatssecretaris vloog ons om de oren om de overlast van het asieltuig aan te pakken, maar keer op keer is er niets gebeurd. Het zogenaamde aso-azc is gewoon een complete flop gebleken. Eén: het kost klauwenvol geld. Twee: het lost de agressie niet op, want ze lopen gewoon door naar buiten en gaan verder op een andere locatie. Drie: de overlastgevers kunnen gewoon in en uit lopen en verdwijnen dan ook vaak in de illegaliteit. Ik heb zojuist het voorstel van de VVD hierover gehoord.

Voorzitter. Iedereen kan dus zien dat deze aso-azc's hebben gefaald, maar als de PVV met voorstellen komt om overlastgevers op te pakken, vast te zetten en uit te zetten, geeft de staatssecretaris niet thuis. Veel verder dan "het mag niet van Europa" komt het kabinet ook niet. Waar het wel mee komt, is dat ze worden beloond met een eigen gratis buslijn, de Mark Harbers-asieltuigexpres, zo je wilt. De PVV roept het kabinet dan ook op om de overlastgevende asielzoekers uit te zetten en zolang dat nog niet kan, ze onder een zeer streng regime vast te zetten. Wat er verder moet gebeuren — wat de PVV betreft is dat de enige mogelijkheid en de enige manier om orde te scheppen in de chaos — is per direct stoppen met het binnenlaten van nieuwe asielzoekers. Anders blijft het dweilen met de kraan open. We hebben dus een complete asielstop nodig.

Maar niet alleen de veiligheid van het personeel in de aso-azc's staat op het spel. Ook in het Detentiecentrum Rotterdam wordt het personeel geconfronteerd met gewelddadige en uitgeprocedeerde asielzoekers. Wat ook hier moet gebeuren, is die lui keihard aanpakken en zo snel mogelijk daadwerkelijk het land uitzetten. Een versoepeling van het detentieregime kan dan natuurlijk niet aan de orde zijn, maar helaas dreigt juist dat nu wel te gebeuren. De Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring ligt momenteel in de Eerste Kamer ter behandeling en die voorziet in een versoepeling van het huidige regime voor uitgeprocedeerden. De PVV doet dan ook een dringend beroep op de staatssecretaris om dit wetsvoorstel in te trekken, waardoor er dus geen versoepeling komt.

Voorzitter, ik sluit af. Al jarenlang hebben we te maken met crimineel gedrag en agressie van asielzoekers. Jarenlang is er door deze staatssecretaris helemaal niets aan gedaan, behalve natuurlijk pappen, nathouden en bureaucratisch geneuzel. Vooral een hoop woorden, maar geen daden. Ik zou de staatssecretaris daarom het volgende advies willen meegeven. Stop met dit vreselijke gerommel in de marge. Ga eindelijk eens iets doen waarvoor u betaald wordt en knikker ze het land uit.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Van Dijk. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Kuiken namens de PvdA.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Voorzitter. We zijn het er allemaal over eens dat we echte vluchtelingen opvang willen bieden en dat mensen die hier asiel aanvragen, een nette procedure moeten kunnen volgen. Maar degenen die onze gastvrijheid niet waard zijn, moeten zo snel mogelijk het land uit. Dat geldt voor criminelen en overlastgevende asielzoekers. We moeten er zeker van zijn dat ze de buurt niet onveilig maken en dat medewerkers die werken in de opvangcentra, hun werk veilig kunnen doen.

Voorzitter. Het belangrijkste is dat overlastgevende, criminele asielzoekers zo snel mogelijk het land uitgaan. We kunnen hier heel lang praten over allerlei maatregelen die we nemen om het probleem in te perken, maar als we vervolgens geen actie kunnen ondernemen om mensen ook daadwerkelijk uit te zetten, is het eigenlijk dweilen met de kraan open. Daarom is mijn eerste vraag: welke concrete acties kunnen we van de staatssecretaris verwachten in de onderhandelingen met bekende veilige landen van herkomst waarnaartoe terugkeer heel moeizaam verloopt, waardoor het moeilijk is om dit soort mensen uit te zetten? Dan hebben we het over Marokko en over Algerije.

Laat ik even het voorbeeld van Marokko en Spanje noemen. Waarom is Spanje in al die jaren redelijk succesvol geweest in het terugplaatsen van mensen? Omdat Spanje niet alleen maar stokmethodes hanteerde, maar ook wortelmethodes. Want soms vraagt het wat om ook tot deals te komen. Dat kan in Nederland gebeuren. Dat kan in Europa gebeuren. Maar ik kan het niet laten bij alleen maar mooie woorden en voornemens zoals "ze moeten het land uit" als dat vervolgens nergens toe leidt. Dus ik zou de staatssecretaris nadrukkelijk willen uitnodigen om hier iets aan te doen. Wat kunnen we nu van hem verwachten? Hoe gaan we er ook voor zorgen dat de asielprocedures weer versneld worden? Want het loopt alleen maar op.

Voorzitter. De staatssecretaris heeft aangekondigd om boa's in te zetten. Dat lijkt me goed. Maar hoe gaan we nu ook kijken of de maatregelen die zijn aangekondigd, het beoogde effect hebben? Voelen medewerkers zich veiliger? Voelen omwonenden zich veiliger? Hoe meet je dat datgene wat je doet, ook effect heeft? En hoe gaat het met de medewerkers en de trainingen die zijzelf krijgen? Want veel van de medewerkers die nu worden ingezet in zogenaamde aso-azc's, zijn daar helemaal niet toe opgeleid. Het zijn geen oud-gevangenisbewaarders, ook al moet je bijna wel de kwalificatie en de opleiding van een gevangenisbewaarder hebben om je werk goed en veilig te kunnen doen. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Voorzitter. Ik zei al even in mijn interruptiedebatje met mevrouw Becker van de VVD dat ik die bus persoonlijk echt kolder vind. Ik vind het ook niet uit te leggen, zeker niet in een gebied waar nauwelijks buslijnen lopen of waar het gehandicaptenvervoer moeizaam verloopt. En dan zou er wel zo'n aparte buslijn zijn. Of je gedraagt je, of je komt het openvaar vervoer gewoon niet in. Dat zou mijn simpele oplossing zijn.

Voorzitter. Ik ben het ook eens met degenen die kritisch waren over het niet uitzetten uit de aso-azc's, want dat heeft uiteindelijk niet zo heel veel zin. Of men vertrekt met onbekende bestemming en sluit zich misschien aan bij andere organisaties, of men duikt elders in Europa op. Daarom heb ik ook een positieve blik ten aanzien van de voorstellen die zijn gedaan door mevrouw Van Toorenburg en de heer Voordewind, die zeggen: kun je dan iets doen aan de strafmaatregelen? Op het moment dat je crimineel bent, pleeg je strafbare feiten en zou je voor langere tijd in detentie opgesloten moeten kunnen worden.

De **voorzitter**:
Was u klaar?

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Dat verzin ik zo nog.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Dan kan mevrouw Kuiken er ook nog een glaasje water bij drinken, voordat ze wat verzonnen heeft.

Ik wil graag aan mevrouw Kuiken als actief politica uit Brabant vragen of het niet een enorme gemiste kans is geweest dat de PI Tilburg voor de vreemdelingenbewaring is gesloten, want als er één instelling is geweest in Nederland die wel in staat was om die begrenzing te bieden, dan was het de PI Tilburg. We zouden eigenlijk iedere keer aan de staatssecretaris moeten vragen om die sluiting te heroverwegen.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Ja, ja, ja.

De **voorzitter**:
Oké. Dat is ook helder.

De heer **Groothuizen** (D66):
Ik hoor mevrouw Kuiken helemaal terecht zeggen dat we moeten zorgen dat mensen terug kunnen naar het land van herkomst en dat die landen vaak niet meewerken. Volgens mij is dat absoluut een terecht punt. Nou was het de heer Asscher die een aantal jaren geleden het conflict met Marokko zocht over uitkeringen in Marokko. Dat is niet heel verstandig als je vervolgens iets wilt bereiken met zo'n land. Is mevrouw Kuiken het met mij eens dat je, als je iets van Marokko gedaan wilt krijgen, dan ook bereid moet zijn om water bij de wijn te doen en dat je dan af en toe iets te bieden moet hebben? En dan is het misschien niet verstandig om ruzie te zoeken met zo'n land.

De **voorzitter**:
Dat is uitentreuren in deze zaal besproken.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Zeker. Even los gezien van uitkeringen, lijkt het me evident dat je soms wat te bieden moet hebben om een deal te kunnen sluiten. Dat zagen we ook bij de Turkijedeal. Daarbij ging het over fors veel geld. Maar het vraagt nogal wat inspanningen. Als het gaat over Albanië, ben je er ook niet door één bezoekje door twee bewindspersonen in één week tijd. Daarmee zorg je er niet voor dat we minder inklimmers hebben. Het vergt dus een langdurige inzet om te komen tot overeenkomsten met landen om hun onderdanen terug te nemen. Dat is een beetje wat ik mis in de aanpak. Er wordt wel over gesproken, maar ik mis concrete daden op dit terrein waarvan ik weet dat andere landen er in het verleden succesvol mee konden opereren.

Voorzitter, ik ga afronden. Volgens mij zijn wij het in dit huis allemaal met elkaar eens dat dit een onwenselijke situatie is. We vragen om een aanpak in het belang van al die mensen die het werk moeten doen en de mensen die wonen rondom overlastgevende asielzoekers. Hun wens ik het allerbeste. Ik zie uit naar de beantwoording door de staatssecretaris.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Helemaal eens met mevrouw Kuiken dat het frustrerend is dat we hier lang over kunnen blijven praten, maar mensen uiteindelijk niet kunnen uitzetten. Mensen blijven dan hier in Nederland. Natuurlijk moet de staatssecretaris proberen ervoor te zorgen dat hij afspraken maakt met landen als Marokko en Algerije, maar er is wat mij betreft nog een andere belangrijke oplossing die we misschien toch zouden moeten overwegen, gelet op deze situatie. Moeten we toch niet overwegen om het strafbaar te stellen dat mensen illegaal in Nederland blijven, weten dat ze weg moeten maar dat niet doen, en niet vrijwillig meewerken aan vertrek?

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Nee, daar ben ik niet voor. Ik heb geen last van een illegaal kind, ik heb wel last van een veiligelander die hier asiel aanvraagt. Dat is het verschil dat ik zie en dat ik zoek. Zelfs de burgemeester van Weert, die het hardst vooroploopt in het aankaarten van de problemen waar hij tegen aanloopt, zegt: er was hier veel weerstand tegen het opvangen van vluchtelingen, maar er kwam draagvlak voor, er was begrip, en mensen boden hulp aan. Maar dat draagvlak brokkelt af op het moment dat je stelselmatig last hebt van overlastgevende asielzoekers.

We hebben geen last van een illegaal kind, wat ik overigens niet wenselijk vind, maar we hebben wel last van overlastgevende asielzoekers, die hier overigens met recht en reden zijn. Ze zijn niet illegaal, ze zitten gewoon in de opvang. En daar moeten we iets aan doen.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Maar is het niet zo dat we er uiteindelijk wel degelijk last van hebben? Als iemand zelf niet weggaat en niet is uit te zetten, kan hij hier jaar in, jaar uit illegaal verblijven en overlast veroorzaken. Als je hier dan als Partij van de Arbeid staat en zegt "we moeten alle oplossingen overwegen om daar een einde aan te maken", is het dan niet fair om te zeggen: dan moeten we ook wat aan die illegaliteit doen? Dat zou in Nederland dan niet meer moeten kunnen.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Dat is echt een idiote redenering, want wat die criminele en overlastgevende asielzoekers doen, is al strafbaar. We handelen er alleen onvoldoende naar. Ze kunnen vrij rondlopen. Sterker nog, ze krijgen een buslijn aangeboden door de VVD-staatssecretaris. Een geldboete voor illegalen die misschien niets uitvreten, helpt daar niet bij. We moeten wat doen aan mensen die nu al strafbare feiten plegen. Dat is de oproep aan de staatssecretaris.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Ojik namens GroenLinks.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Dank u wel, voorzitter. Mensen die voor ons in een asielzoekerscentrum het moeilijke werk doen, hebben recht op een veilige werkomgeving. En mensen die toevallig in de buurt

wonen van een asielzoekerscentrum, hebben recht op veiligheid op straat. Toen de inspectie de vraag stelde of het personeel in een ebtl voldoende was toegerust voor hun taak, was het antwoord: nee. Ik vind het belangrijk om met de staatssecretaris nog even terug te kijken op hoe dat kan. Hoe komt het nou eigenlijk dat we zo'n ebtl in het leven hebben geroepen, maar dat we de mensen die daar moeten werken, niet voldoende hebben toegerust? Hebben we het probleem onderschat? Is het te bureaucratisch? Soms wordt er zelfs naar de Europese Unie verwezen voor de reden dat we niet kunnen doen wat we willen. Voordat we allerlei nieuwe maatregelen gaan nemen, lijkt het me goed om terug te kijken op de vraag hoe het zover heeft kunnen komen als het nu is.

Een aantal maatregelen die de staatssecretaris aankondigt in de brief van gisteren, hebben de steun van de fractie van GroenLinks: boa's, gebiedsbeperking, meer personeel. Dat zijn zaken waar ook mijn fractie voorstander van is. Maar ik moet zeggen dat me soms ook wel een gevoel van verbazing bekruipt. Als ik dan lees dat we bij het plegen van strafbare feiten onmiddellijk de politie moeten inschakelen, denk ik: ja, dat is nogal wiedes. Deden we dat dan niet? Als we dat dan niet deden, waarom dan niet? Of als ik lees dat we vanaf nu de huisregels strenger gaan handhaven, denk ik: werden die dan niet gehandhaafd, gebeurde dat dan niet? Of als ik lees dat het COA en de politie in het vervolg informatie beter gaan delen, vraag ik me af: deden we dat dan niet, zou dat niet al veel eerder heel erg voor de hand hebben gelegen? Soms vraag ik me toch wel een beetje af hoe het nou kan dat we die zaken nu allemaal gaan doen, en waarom we die in het verleden niet hebben gedaan.

Nog een paar vragen. In de brief kunnen we lezen dat we nu van een lokale naar een meer nationale aanpak gaan. Ook daarvan zou je kunnen zeggen: goh, deden we dat dan al niet? Maar dat is misschien een beetje makkelijk. Hoe zit het eigenlijk met de internationale samenwerking? Want we weten dat het bij overlastgevers en criminele asielzoekers juist heel vaak gaat — het woord "asielshoppen" is geloof ik al gevallen vanochtend — om mensen die het eerst ergens anders geprobeerd hebben en misschien nog wel ergens anders en uiteindelijk in Nederland terecht zijn gekomen. Internationale informatie-uitwisseling lijkt me daarom cruciaal.

Over het ontzeggen van de opvang aan mensen die langdurig overlast veroorzaken hebben een aantal collega's al gesproken. Dat kan tijdelijk of zelfs permanent, zegt de staatssecretaris in de brief. De vraag is natuurlijk of dat een oplossing is. Samen met een aantal collega's denk ik het niet. Maar misschien kan de staatssecretaris uitleggen waarom hij denkt dat het wel een oplossing is om mensen het recht van opvang te ontzeggen, met alle risico's van dien dat ze illegaal op straat eindigen.

Hoe ziet de toekomst eruit? In de beide ebtl's in Hoogeveen en Amsterdam wordt een pilot gehouden, waarvan eind van het jaar de resultaten bekend worden. Dus ik neem aan dat de komende maanden duidelijkheid gaat ontstaan over hoe we verder gaan. Ze staan nu beide halfleeg, begrijp ik. Ik weet niet precies of dat goed nieuws is, dat we te weinig overlastgevers hebben, of dat het slecht nieuws is, dat we ze onvoldoende aanpakken. Misschien kan de staatssecretaris daarover wat zeggen.

Kort ten slotte, voorzitter, nog iets over de terugkeer. Collega's hebben daar ook al over gesproken. Het WODC heeft onderzoek gedaan. Dat zegt: het is aannemelijk dat kortere opvang en minder terugkeerondersteuning hebben geleid tot minder aantoonbaar vertrek. Nou, dat is precies wat we niet willen. Dan zegt de staatssecretaris: dat minder aantoonbaar vertrek kan ook wel eens aan andere dingen liggen. Ja, dat kan, er kan van alles, maar het is toch best wel logisch dat, als je minder terugkeerondersteuning geeft, er minder terugkeer is. Dat vind ik een vrij logische gedachte. Dus als je dan zegt dat je dat niet per se de verklaring lijkt, dan moet je wel uitleggen waarom je dat vindt. Ik zou de staatssecretaris dus willen vragen om juist op het punt van de terugkeerondersteuning meer te doen, in plaats van minder.

De **voorzitter**:
Ik dacht dat u klaar was.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Dat is ook zo, voorzitter. Als ik klaar ben, houd ik gewoon mijn mond.

De **voorzitter**:
Ik zie het.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Op het laatste: ik vind dat een interessant punt. Want elders, in een van de stukken die ik gelezen heb, staat ook dat de kans op vertrek groter wordt als vreemdelingendetentie kan worden toegepast. Dus is GroenLinks het er dan ook mee eens dat we alle mogelijkheden moeten verkennen om mensen sneller in detentie te kunnen zetten, niet alleen als er misschien een strafbaar feit is gepleegd, maar ook als ze overlast plegen en misschien toezicht gaan ontwijken? Moeten ze dan niet sneller worden vastgezet in detentie?

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Mensen in detentie zetten is een laatste ... Ik vind het eerlijk gezegd twee totaal onvergelijkbare zaken. Ik dacht dat er nu iets heel positiefs kwam. Ik dacht dat mevrouw Becker mijn idee dat we meer moeten doen aan terugkeerondersteuning ging steunen. Dat zou een goede zaak zijn, want het is een positieve maatregel, die effectief is, althans het afschaffen of verminderen van die maatregel leidt tot minder terugkeer. Kijk, detentie is in alle gevallen een laatste redmiddel. Als mensen strafbare feiten plegen of het risico aanwezig is dat ze zich onttrekken aan strafvervolging, is detentie een gerechtvaardigd middel. Maar als dat niet zo is, denk ik dat je daarin zeer terughoudend moet zijn.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Maar volgens mij is de terughoudendheid die op dit moment in de regelgeving zit, juist een van de redenen waarom we mensen niet vast kunnen zetten als we ze kunnen uitzetten en waarom we overlast op straat hebben. Daarom zegt de staatssecretaris ook: ik wil dat de Terugkeerrichtlijn wordt aangepast, zodat ik overlastgevers ook vast kan zetten zonder dat ze een strafbaar feit hebben gepleegd. Ik zou het mooi vinden als GroenLinks dat zou willen steunen, want u zegt tegelijkertijd: ik vind het van belang om

maatregelen te verkennen om een snellere terugkeer mogelijk te maken.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Ik ben ervoor om maatregelen te verkennen, maar ik ben niet van de school die denkt dat, bij wijze van spreken, alle maatregelen geoorloofd zijn als ze maar tot een bepaald resultaat leiden. Daar zijn wij het, denk ik, niet met elkaar over eens. Maar ik ben uiteraard bereid om elke maatregel die kan bijdragen aan dat doel, serieus te overwegen. Daar bent u blij mee; dat zie ik.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Voordat ik de heer Groothuizen het woord geef, schors ik voor twee minuten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**:
Ik geef de heer Jasper van Dijk ... O nee, ik geef de heer Groothuizen namens D66 het woord.

□

De heer **Groothuizen** (D66):
Tenzij de heer Van Dijk eerder wil. U heeft gelijk twee seconden van mijn tijd afgehaald, zie ik.

De **voorzitter**:
Nou, volgens mij kunt u ...

De heer **Groothuizen** (D66):
Ik ga mijn best doen, voorzitter.

Voorzitter. D66 wil dat we in Nederland openstaan voor mensen die hun land hebben moeten ontvluchten. De bereidheid daarvoor is gelukkig groot, maar dat draagvlak wordt wel aangetast door mensen die onze bescherming vragen maar vervolgens overlast veroorzaken of strafbare feiten plegen. De excessen waarover we lezen, zijn zeer belastend voor de medewerkers van asielzoekerscentra, voor medebewoners, die juist naar Nederland zijn gekomen omdat ze op zoek zijn naar veiligheid, en voor buurtbewoners. Ook al is de groep mensen die zich misdraagt vrij klein, het gedrag is uiteraard onacceptabel.

Voorzitter. Ik kan me dan ook op hoofdlijnen vinden in de aanpak van de staatssecretaris, al heb ik daarover nog wel heel veel vragen. Ik begin met het inspectierapport. Ik lees dat medewerkers van een ebtl een hbo-opleiding gehad moeten hebben, maar dat een deel dat niet heeft omdat er onvoldoende aanbod is. Mijn vraag aan de staatssecretaris is: hoe komt dat? Zijn de arbeidsvoorwaarden die de staatssecretaris biedt wel aantrekkelijk genoeg om goed opgeleide mensen te krijgen? En wat gaat hij eraan doen om dat probleem op te lossen? Ik zou namelijk menen dat de basis is dat de juiste mensen op de juiste plek zitten.

Verder blijkt dat er veelvuldig sprake is van drugs- en alcoholmisbruik. Welke mogelijkheden heeft het personeel om, bijvoorbeeld op basis van de huidige regels, in te grijpen? Ik krijg op dat punt graag een toelichting.

Uit het inspectierapport blijkt verder dat er wel vrijheidsbeperkende maatregelen werden opgelegd, maar dat ze niet werden gehandhaafd. Dat wekt, om het mild te formuleren, wat verbazing. Ik krijg op dat punt graag een uitleg van de staatssecretaris.

Voorzitter. Hoe kan het dat er niet voldoende prioriteit wordt gegeven aan aangiftes die worden gedaan door het personeel? Het gaat hier immers om mensen met een publieke taak. Daar hebben we toch gewoon afspraken over? Ik vraag dit allemaal omdat het mij bevreemdt, zoals de heer Van Ojik ook al zei, dat we allerlei nieuwe maatregelen bespreken, terwijl eigenlijk blijkt dat we de bestaande maatregelen niet uitvoeren of niet handhaven. Dat is nogal vreemd. Mevrouw Kuiken maakte volgens mij datzelfde punt.

Voorzitter. Ook de brief van de staatssecretaris van eerder deze week roept vragen op. En dan heb ik het nog niet eens over de irritatie, in ieder geval bij mij, dat we de inhoud van de brief al in De Telegraaf konden lezen voordat we hem als Kamer toegestuurd kregen. Dat vond ik eerlijk gezegd niet zo netjes.

De staatssecretaris wil boa's gaan inzetten, maar het is mij nog niet helemaal helder wat daar exact de meerwaarde van is, behalve dat zij een zogenaamd sfeer-pv kunnen opmaken. Of komt dat eigenlijk vooral omdat er te weinig politie is? Graag een uitleg van de staatssecretaris.

Voorzitter. In dat verband sprak ik deze week de burgemeester van Ter Apel over de politiecapaciteit. Hij vertelde dat hij moet concurreren met burgemeesters uit de regio als het gaat over de inzet van politiecapaciteit, terwijl hij natuurlijk wel het grootste aanmeldcentrum van Nederland binnen zijn gemeentegrenzen heeft. Dat lijkt mij niet helemaal redelijk. Wat kan de staatssecretaris doen zodat die situatie gelijk wordt getrokken? Graag een toelichting.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Ja, dat geluid hoorde ik dus ook. Vindt D66 het dan ook niet vreemd dat er geen politiebureau is in de gemeente Westerwolde, waar Ter Apel deel van uitmaakt?

De heer **Groothuizen** (D66):
Ik weet niet of het punt is dat je een politiebureau moet hebben in een gemeente of in Ter Apel. Dat kan ik allemaal niet zo goed beoordelen; dat laat ik over aan de mensen die daar meer verstand van hebben. Maar ik vind het wel vreemd dat als je met elf, twaalf of ik weet niet hoeveel regioburgemeesters zit te concurreren in een bak van 100 politiemensen, maar toevallig een hele bijzondere situatie hebt, zoals Ter Apel heeft, je dan in precies dezelfde concurrentiestrijd zit zonder dat iemand zegt: misschien is jouw probleem toch wel iets anders dan dat van een buurgemeente. Dat is meer waar ik de sleutel zie. Vandaar mijn vraag aan de staatssecretaris.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Helemaal eens. Maar dan is het toch ook aan ons als landelijke volksvertegenwoordiging om te zeggen: hé, in de

gemeente Westerwolde, waar Ter Apel in ligt, is er een disproportioneel probleem en is de onveiligheid groot; wij gaan zorgen voor voldoende politie-inzet in dat gebied?

De heer **Groothuizen** (D66):
Dat zou kunnen. Volgens mij is de vraag in eerste instantie: hoe zet je de bestaande capaciteit op een goede manier in en kan dat beter? Als dan blijkt dat die capaciteit onvoldoende is, moet je volgens mij landelijk opschalen en kijken of er eventueel bijstand nodig is. Ik weet dus niet of het gelijk nodig is om weer de cheque te trekken om meer politiemensen te creëren. Maar ik vind wel dat je dit probleem moet oplossen, want ik vind het punt van de burgemeester van Ter Apel zeer redelijk.

De **voorzitter**:
Gaat u verder.

De heer **Groothuizen** (D66):
Voorzitter. In de brief van de staatssecretaris lezen we een stoere term: "ketenmarinier". Maar als je dan doorleest, blijkt dat eigenlijk iemand die moet zorgen dat de verschillende instanties goed gaan samenwerken. Dat klinkt mij heel verstandig in de oren, maar niet direct heel erg stoer. Het is onduidelijk waar die doorzettingsmacht, zoals het dan zo mooi wordt genoemd, precies uit bestaat. Kan die marinier andere partijen dan daadwerkelijk overrulen, zo vraag ik aan de staatssecretaris. Graag een verhelderende toelichting op wat precies de taken en bevoegdheden zijn.

Voorzitter. Het vaker ontzeggen van opvang — we hadden daar al een debatje over — roept bij mij ook vragen op. Want waarop baseert de staatssecretaris zijn verwachting dat dat echt gaat helpen en dat we niet vooral het probleem gaan verleggen en de gemeentes in schuiven, zoals mevrouw Van Toorenburg ook terecht zei? Ik krijg graag een uitleg, waarbij ik de staatssecretaris zou willen vragen om ook in te gaan op het WODC-rapport, waarin juist over dit punt natuurlijk wat kritische noten worden gekraakt.

Voorzitter, tot slot. Net als mevrouw Kuiken mis ik in de brief een passage over het terugkeerbeleid. Een groot deel van de mensen om wie het gaat, komt uit landen in Noord-Afrika die niet goed meewerken aan gedwongen vertrek. Welke stappen zet de staatssecretaris nu concreet om dat probleem aan te pakken, en tegen welke knelpunten loopt hij daarbij op?

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Een korte vraag van mevrouw Becker.

Mevrouw **Becker** (VVD):
De heer Groothuizen zegt dat een aantal maatregelen in de brief stoer klinken, maar dat hij zich afvraagt of ze wel zo stoer zijn. Ik wil hem vragen of hij bereid is om alle mogelijke stoere maatregelen die we kunnen nemen ook in te voeren. Dan heb ik het over het mogelijk maken van het sneller in detentie zetten van mensen die overlast plegen maar nog geen strafbaar feit hebben begaan, en ook over strafbaarstelling van illegaliteit. Zou u daarop in kunnen gaan?

De heer **Groothuizen** (D66):
Ik ben geen voorstander van stoere maatregelen; vandaar mijn sarcastische opmerkingen over de term "marinier". Ik ben een voorstander van maatregelen die werken. Strafbaarstelling van illegaliteit betekent volgens mij dat je een hele grote groep mensen, die ook helemaal niet per definitie de doelgroep is waar we het hier over hebben, met strafrechtelijke vervolging bedreigt. Die kan potentieel ook heel erg lang duren, terwijl we helemaal niet willen dat deze mensen in Nederland in de gevangenis zitten; we willen gewoon dat ze terugkeren. Het lijkt me dus veel verstandiger om daarin te investeren.

De **voorzitter**:
Tot slot, mevrouw Becker.

Mevrouw **Becker** (VVD):
Daar kunnen we lang over discussiëren met elkaar, want ik denk dat het wel degelijk preventief kan werken als het in Nederland strafbaar is om zomaar met onbekende bestemming te vertrekken nadat je hebt gehoord dat je terug moet, en hier te blijven rondhangen. Ik denk dat dat preventief kan werken. Maar ik heb nog geen antwoord gehoord op de vraag wat de heer Groothuizen vindt van het sneller in detentie kunnen zetten van mensen. Want dat is ook een probleem: dat we misschien wel zicht hebben op terugkeer, maar dat we mensen nog niet vast mogen zetten.

De heer **Groothuizen** (D66):
Om die redenen hebben we in het regeerakkoord volgens mij de afspraak gemaakt dat het kabinet zich in Europa inzet om te kijken wat daar de mogelijkheden voor zijn. Ik vind dat verstandig, maar ik vind het wel het sluitstuk van de benadering. Volgens mij begint het met wat de heer Van Rooijen terecht opmerkte: hoe kun je mensen ondersteunen bij terugkeer? Vervolgens is de vraag: als mensen overlast veroorzaken, hoe pak je dat dan aan? De achterkant is dan vervolgens wat je doet met mensen die zich niet aan die regels houden en of je daar strenger tegen kunt optreden. Maar ik zou het wel in die drie fasen willen opknippen. U weet dat ik uit het strafrecht kom. In het algemeen ben ik terughoudend met denken dat het strafrecht de oplossing voor alles is. Dat is een beetje de maakbaarheidsgedachte die ik wel vaker bij de VVD proef, maar die is echt incorrect. Het voorstel van mevrouw Van Toorenburg om heel gericht te kijken naar bijvoorbeeld zo'n isd-maatregel, zodat mensen die veel kleine delicten plegen een wat langere tijd uit de samenleving verwijderd kunnen worden, terwijl in de tussentijd wordt gekeken of ze het land wel uit zouden kunnen gaan — tenminste, zo begrijp ik het voorstel een beetje — vind ik dan slimmer dan generiek op een hele grote groep een soort maatregel loslaten waarvan ook mensen het slachtoffer worden die daar niks mee te maken hebben.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Groothuizen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jasper van Dijk namens de SP.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Voorzitter. Er is veel onveiligheid in asielzoekerscentra: bedreigingen, intimidatie, brandstichting en noem maar op. Maar liefst 60 meldingen kreeg de FNV in twee weken. Het personeel loopt vaak groot gevaar. Dat is absoluut onaanvaardbaar. Je blijft met je poten van onze dienstverleners af. Agressie en geweld komen relatief vaak van kansloze asielzoekers uit zogenaamde veilige landen. Veelal jonge mannen die niets te verliezen hebben, verpesten het voor de rest. De SP heeft al vaker gezegd dat de regering veel meer moet doen om deze mensen te laten terugkeren. Zij ondermijnen het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen. De problemen beperken zich niet tot de asielzoekerscentra. Ook daarbuiten gebeurt veel. Neem de buslijn bij Ter Apel: ook daar zijn er geweld en intimidatie, ditmaal richting buschauffeur en passagiers. De oplossing is nu om een aparte buslijn in te zetten voor deze onruststokers. Dat is natuurlijk heel fijn voor de passagiers en de buschauffeur, maar het is ook een nederlaag. Slecht gedrag wordt beloond met een aparte buslijn, mogelijk nog gratis ook. Niemand begrijpt dit nog. Deelt de staatssecretaris die mening?

En dan zijn er de vele winkeldiefstallen door veiligelanders. De schade wordt niet of nauwelijks vergoed. Er was dus het idee van een schadefonds, maar ook dat is weer een nederlaagstrategie, want wie steelt, moet je niet vrijstellen van een boete maar moet je aanpakken. Er moet dus meer inzet zijn om de daders op te sporen. Graag een reactie.

Dan gaan we naar de oplossingen. Heel belangrijk: maak werk van terugkeer, want iemand die geen recht heeft op asiel, zal moeten vertrekken. Nu gebeurt dat te weinig. Procedures duren lang of landen van herkomst werken niet mee. U moet echt harder onderhandelen met die landen, want veiligelanders maken misbruik van deze situatie. Ze kunnen onbeperkt rotzooi trappen, want ze kunnen toch niet terug. Dat is van de zotte. Deze mensen hebben zich te gedragen, zeker tegen het personeel. Minstens zo belangrijk: zorg dus voor voldoende beveiliging binnen en buiten de azc's. Bezuinigen op het aantal politiebureaus was oliedom. Bewoners klagen over het gebrek aan politie-inzet, bijvoorbeeld in Westerwolde en Ter Apel. Graag een reactie.

Daarnaast moet er voldoende personeel zijn bij de IND. Hoe staat het met de uitvoering van mijn motie van 7 november om precies dat te regelen? Kijk ook naar de aanbevelingen van de FNV. Zorg voor meer vast personeel met de juiste bevoegdheden en waarborg een veilige werkomgeving. De staatssecretaris heeft gister een brief gestuurd en wil meer bevoegdheden voor boa's. Die krijgen nu ook politietaken. Is dat een oplossing of moet er gewoon meer politie komen? De staatssecretaris wil asielzoekers niet opsluiten, omdat dat niet mag van Europa, maar we hebben wel de ebtl's, de zogenoemde aso-azc's. Deze voorzieningen moeten maximaal benut worden om overlast tegen te gaan. Gebeurt dat nu ook of staan ze nog steeds voor een deel leeg? En is er voldoende capaciteit of is dat personeel nog altijd onveilig? Dat geldt natuurlijk voor alle azc's.

Volgens burgemeester Heijmans van Weert moet een asielzoeker zelf toestemming geven voor plaatsing in zo'n aso-azc. Dat klinkt bizar. Hij zegt: "Degene die daarnaartoe moet, moet daar zelf zijn medewerking aan verlenen. Dus als hij niet wil, kunnen ze hem daar niet naartoe brengen. Ik geef een praktijkvoorbeeld. Er was in Weert één vluchteling die zich verschillende keren misdragen had. Die moest naar Amsterdam. Met het smoesje dat hij naar Ajax kon gaan, hebben ze hem in de bus gekregen. Maar toen hij in de gaten kreeg dat dat een smoes was, was hij eerder terug in Weert dan de politiewagen." Graag een reactie.

Daarnaast ben ik het eens dat een ebtl, een aso-azc, niet bedoeld is voor mensen met een psychiatrische stoornis. Daar zijn weer andere instellingen voor. Deelt u die mening? Graag een reactie op de brief van Amnesty naar aanleiding van het incident in het detentiecentrum in Rotterdam. Amnesty roept op tot meer toezicht en onderzoek. Graag een reactie.

Hoe zit het met het ontzeggen van opvang door het COA? Komt dat erop neer dat iemand op straat wordt gezet? Zal dat niet juist leiden tot een toename van de overlast? Graag een toelichting.

Voorzitter. Afrondend: meer inzetten op terugkeer, meer en goed opgeleid personeel binnen de azc's, absolute waarborg van de veiligheid en meer politie-inzet, zeker in de gemeentes met azc's, waaronder de gemeente Westerwolde.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Voordewind namens de ChristenUnie.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Dank u wel, voorzitter. Asielzoekers uit veilige landen die hier misdrijven plegen en voor overlast zorgen: weinig dingen tasten je gevoel voor rechtvaardigheid zo aan als dit. Het gaat om een groep die echt extreem problematisch gedrag vertoont. Gisteren nog heeft de staatssecretaris extra maatregelen aangekondigd om het probleem van de overlastgevende criminele asielzoekers te bestrijden. Al eerder heeft hij geschreven dat het beleid erop gericht is om de mogelijkheden van het strafrecht en het beleid rondom de openbare orde en de combinatie met het vreemdelingenbeleid beter te benutten. Dat lijkt inderdaad hard nodig, want we hebben tot nu toe te veel "kan niet" en "mag niet" gehoord. Daartoe kom ik tot vier voorstellen.

Mijn eerste voorstel. Bieden artikel 56 en 59 van de Vreemdelingenwet niet genoeg mogelijkheden om lastpakken in toom te houden of op te sluiten? Openbare orde of nationale veiligheid zijn gronden om vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf hebben of in een procedure zitten, in hun vrijheid te beperken. Artikel 59 biedt ruime mogelijkheden voor mensen die in detentie zitten met het oog op uitzetting, ook als nog niet alle documenten voorhanden zijn. Ik vind het terecht dat de vreemdelingendetentie alleen als uiterst middel wordt ingezet, maar mij lijkt dat in deze situatie toch de inzet van dat uiterste middel te rechtvaardigen is. Vooral in deze situatie, zou ik zeggen. Wat belet de staatssecretaris nou precies om dit toe te passen?

Mijn tweede voorstel. Kan het strafrecht niet beter worden ingezet? De inspectie schrijft dat 70% van de populatie van de ebtl's in Hoogeveen justitiële antecedenten heeft. Dat varieert van aanranding en brandstichting tot zware mishandeling en poging tot moord. Waarom zitten zij in een azc en niet in een gevangenis? Of waarom zijn zij daar alweer

zo snel uit? Kan de staatssecretaris illegalen of asielzoekers die vanwege een misdrijf vastzitten, na het uitzitten van hun straf niet rechtstreeks in vreemdelingendetentie plaatsen? Die ambitie is ook vastgelegd in het regeerakkoord. Ik weet dat de staatssecretaris zich daarvoor wil inzetten, maar waar stranden die pogingen van de staatssecretaris nu? Gaat hij proberen een coalitie te smeden in de EU om dit alsnog voor elkaar te krijgen?

Een kanttekening is wel dat sommige van de overlastgevenden eerder in een inrichting als Veldzicht thuishoren dan in de ebtl's. Had de overleden Algerijnse asielzoeker niet gedwongen moeten worden opgenomen omdat hij een bedreiging vormde voor zichzelf? Ik verbaasde me erover dat de huisarts zei dat dit niet het geval was en dat hij wilsbekwaam was en niet wilsonbekwaam. We hebben toch ook de Wet BOPZ, die mensen tegen zichzelf kan beschermen of hun omgeving kan beschermen? Waarom was deze man niet gedwongen opgenomen?

Mijn derde voorstel. Valt er niet meer gebruik te maken van het voorarrest? Welke mogelijkheden ziet de staatssecretaris daarvoor? Is het feit dat iemand recente criminele antecenten heeft een omstandigheid op grond waarvan iemand in voorlopige hechtenis kan worden genomen? Is dat dan niet ook een instrument dat kan worden ingezet, liefst in combinatie met snelrecht? Kan dit niet verplichtend worden ingezet bij asielzoekers die misdaden begaan?

Voorzitter, mijn vierde voorstel. De ChristenUnie is ervan overtuigd dat we niet de kant op moeten van de strafbaarstelling van illegaliteit, maar ik zie wel goede redenen om, als iemand een asielprocedure heeft doorlopen of uitgeprocedeerd is, het als strafverzwarende grond aan te merken als de vreemdelingen misdrijven hebben gepleegd. Op die manier zou je deze mensen langer vast kunnen zetten en dus langer van de straat kunnen houden. Dus voor de duidelijkheid: wij zijn niet voor de strafbaarstelling van illegaliteit, maar vinden dat je wel tot strafverzwaring moet kunnen komen voor asielzoekers die een misdrijf hebben gepleegd. Ik hoor graag de reactie van de staatssecretaris op dat punt. Het sluitstuk van het probleem is natuurlijk het feit dat we niet in staat zijn om mensen terug te sturen naar Algerije en Marokko. Waarom zijn landen als Duitsland daartoe wel in staat?

Tot slot, voorzitter. De lijn van de ChristenUnie is duidelijk: barmhartig voor degenen die wél willen, maar zeer streng voor hen die de wet overtreden. Ik hoor graag een reactie van de staatssecretaris op onze vier voorstellen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Voordewind. Dan geef ik nu het woord aan de heer Bisschop namens de SGP.

☐

De heer **Bisschop** (SGP):
Voorzitter, dank u wel. Ik wil beginnen met twee casussen. Het zijn verzonnen casussen, dus ze spelen niet echt. Maar ik wil ze toch graag schetsen, om vervolgens tot wat vragen te komen.

Stel, Roelof loopt door het mooie dorp Veenendaal. Hij is niet in z'n hum. Dan komt hij iemand tegen en begint hij te schelden. Hij scheldt hem uit voor racist en allerlei andere erge woorden. Vervolgens gaat hij dreigend voor hem staan, intimideert hem en rukt hem de telefoon uit de handen en trapt die kapot. Wat gebeurt er dan? Roelof wordt binnen de kortste keren niet alleen geroyeerd als SGP-lid, maar ook door OM en politie aangepakt. En terecht.

Maar stel je nou eens een andere casus voor. Een Albanese asielzoeker loopt op het terrein van het azc en komt iemand tegen wiens gezicht hem niet aanstaat. Hij begint te schelden. Hij scheldt hem uit voor racist en allerlei andere enge woorden. Hij gaat dreigend voor het slachtoffer staan, rukt hem de telefoon uit handen en trapt de telefoon kapot. Wat gebeurt er dan met hém?

De **voorzitter**:
Hij wordt lid van de SGP?

De heer **Bisschop** (SGP):
Hij wordt geen lid van de SGP. Hij wordt ook niet geroyeerd, want hij is nooit toegelaten als lid. Maar hij krijgt ook niet te maken met de politie. Hij krijgt ook nauwelijks te maken met het OM, althans in veel gevallen niet. Hooguit wordt hij tegenwoordig in een aantal situaties voor een paar maanden in een wat strenger azc geplaatst.

Voorzitter. Zoiets is niet uit te leggen. Iedereen snapt dat een dergelijk verschil in behandeling, een dergelijk verschil in de omgang met ontoelaatbaar gedrag, onrechtvaardig is. Iedere Nederlander, iedere asielzoeker en iedere vreemdeling die zich in ons land misdraagt, heeft recht op correctie of straf. En als je hier te gast bent en je zo gaat misdragen, dan verlies je ook het recht op een verblijfsvergunning. Punt uit. Enkeltje Albanië in het tweede voorbeeld, zou ik zeggen.

Mevrouw de voorzitter. We proberen er van alles aan te doen om overlastgevende asielzoekers hun gedrag te laten veranderen, maar dat blijkt in veel gevallen gewoon niet te werken. Heel veel van deze mensen staan niet of nauwelijks open voor gedragsverandering, zo wijst onderzoek uit. Ze blijven een gevaar, voor de medewerkers en voor de medebewoners van de opvanglocaties, maar ook voor de inwoners van de gemeenten waar die opvanglocaties zijn gevestigd. Ik ben het eens met de collega's die pleiten voor een harde aanpak op dit punt. Ik wil de staatssecretaris naar aanleiding van zijn plannen de volgende vragen voorleggen.

Is het mogelijk om de standaardverblijfstermijn voor asielzoekers in de ebtl's, dus die aso-azc's, te verlengen?

Ik had ook een vraag over de vrijheidsontneming, maar die is al door de VVD gesteld. Daar sluit ik me bij aan.

Dan het punt van aangifte en strafvervolging. Hoe vaak doen medewerkers van de azc's aangifte van bedreigingen en andere strafbare feiten? Heeft de staatssecretaris daar cijfers over? Wat wordt er gedaan om de aangiftebereidheid van winkeliers en andere betrokkenen buiten de toezichtlocaties en de azc's te vergroten? Hoeveel overlastgevende asielzoekers zijn inmiddels strafrechtelijk vervolgd en ook veroordeeld? En mijn laatste vraag: hoeveel van deze overlastgevende asielzoekers hebben Nederland inmiddels

verlaten? Ik neem aan dat deze mensen altijd onder toezicht en dwang vertrekken.

Voorzitter, ik laat het in eerste instantie eventjes hierbij. Dank u zeer.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Bisschop. Dan geef ik nu het woord aan de heer Krol namens 50PLUS.

De heer **Krol** (50PLUS):
Voorzitter. Je zult maar winkelier zijn en dagelijks te maken krijgen met diefstallen, terwijl je netjes je brood probeert te verdienen. De fractie van 50PLUS spreekt de grootst mogelijke steun uit voor deze ondernemers. Helaas zet de staatssecretaris een vandaag al erg vaak genoemde speciale pendelbus in om overlastgevende asielzoekers naar hen toe te brengen.

Het personeel van de extra begeleiding en toezichtlocaties is goed getraind, maar moet desondanks drie keer peer week 112 bellen. Alle steun voor dit personeel, dat probeert te redden wat er te redden valt.

Als klap op de vuurpijl wordt de burgemeester van Weert, die optreedt tegen dit soort lastpakken, als verdachte aangemerkt door het OM. Dit is een dieptepunt voor onze rechtsstaat. Onze samenleving wordt in de tang gehouden door een relatief klein aantal kansloze asielzoekers.

Tijdens het debat over het pact van Marrakesh stelde de staatssecretaris dat het pact landen van herkomst zou wijzen op hun morele plicht om onderdanen terug te nemen. Het zou een diplomatiek instrument zijn tegen illegale migratie. Hij beloofde om gesprekken aan te gaan zodra het pact was aangenomen. Graag horen wij wat de staatssecretaris met het pact in de hand al heeft bereikt om illegale migratie te verminderen en veiligelanders uit te zetten.

Uit een gesprek met de ambassadeur van Libië bleek dat de ontwikkelingen in dat land mogelijk leiden tot een stroom van 800.000 migranten. Libië is diep verscheurd. Verschillende landen kiezen partij, maar Nederland staat bij alle tegen elkaar strijdende partijen hoog aangeschreven. Dat komt, omdat de Nederlandse diplomaat Adriaan Pelt ooit de conceptgrondwet voor Libië schreef. Kan de staatssecretaris onze bijzondere positie gebruiken om de komende stroom van wellicht 800.000 migranten te stoppen?

Terug naar de huidige overlastgevers. In het rapport in opdracht van het WODC staat dat internationale afspraken doeltreffende maatregelen in de weg staan. Het gaat om de EU-Opvangrichtlijn en de EU-Terugkeerrichtlijn en de uitspraken van het Europese Hof van Justitie. De EU maakt het ons moeilijk en dat staat haaks op ons gevoel voor rechtvaardigheid. Maar we hebben toch ook nationale wetgeving? Het overtreden daarvan wordt zelfs in het pact van Marrakesh genoemd als reden om asielzoekers te detineren. Zie artikel 25. De fractie van 50PLUS wil beter inzicht in het aantal misdrijven door asielzoekers uit veilige landen. 50PLUS wil weten of ze worden vervolgd en, zo ja, hoe ze worden berecht. Biedt de isd-maatregel voor veelplegers uitkomst?

Dan de brief van gisteren. De staatssecretaris wil overlastgevers in beeld krijgen en houden, omdat hij rekening houdt met zware feiten en misdrijven. We juichen dat toe. Als de staatssecretaris denkt aan meer toezicht en handhaving, denkt hij dan ook aan gps-enkelbanden voor notoire overlastgevers?

Mevrouw de voorzitter. Ons asielsysteem is lek. Er wordt misbruik van gemaakt ten koste van het draagvlak van echte vluchtelingen en dat betreuren wij. Kansloze asielzoekers uit veilige landen misbruiken de proceduretijd voor crimineel gedrag. 50PLUS wil dit stoppen en zoekt naar mogelijkheden om dit te realiseren. We willen alvast één suggestie meegeven. Is het mogelijk om de asielprocedure te verplaatsen naar het land van herkomst? Asielzoekers uit veilige landen zouden via de Nederlandse ambassade asiel kunnen aanvragen. Wat denkt de staatssecretaris van dat idee? Graag een reactie.

Dank u zeer.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Krol. Dan geef ik tot slot het woord aan de heer Hiddema namens Forum voor Democratie.

De heer **Hiddema** (FvD):
Mevrouw de voorzitter. Met blijdschap geven wij kennis van de laatste brief van de staatssecretaris van 17 april. Het zoveelste vertoon van onmacht. De staatssecretaris zit volslagen klem, want hij kan de criminele asielzoekers niet weg krijgen. Nou, als het aan ons ligt, is dat zo gepiept. Er is een simpele oplossing voor. Toch geven we met blijdschap kennis van de ontvangst van deze brief, want wederom betoont de staatssecretaris zich diep bezorgd over dit gedrag van deze asielzoekers. Samengevat: het moet niet gekker worden, wat een schandaal. Alle aandacht voor het geprangde personeel in de asielzoekerscentra en de middenstand in de plaatsen waar het om draait. En alle aandacht verder voor gepaste maatregelen, wat erop neerkomt dat de staatssecretaris met de pet in de hand deemoedig probeert in Europa alsjeblieft een paar voordeeltjes los te peuteren. De uitkomst staat wel vast.

Voor de rest is de brief krachteloos proza. Er komen nieuwe maatregelen. Het gaat over boa's. Er komen sfeer-pv's. Je denkt: my God, wie verzint zoiets? Wat voor hersenverweking vindt daar plaats? Ongelofelijk. Men gaat nu onder begeleiding naar het winkelcentrum. Kijk, dat is nou echt het hele morele failliet van het asielbeleid in een notendop: onder begeleiding van een rijksfunctionaris gaat men met de asielzoeker langs de schappen om hem te beschermen tegen eventueel bij hem opkomende diefachtige instincten. Hoever moet je het laten komen? Onder begeleiding naar het winkelcentrum.

Er komt een ketenmarinier. Ik dacht: nou zal je het hebben. Dan gaan je gedachten terug naar de Dam. Een ijzervreter, zowaar. Waar gaan ze die vandaan halen? Als je het leest — eindelijk een keer geen ambtelijk jargon — denk je: nou, dat is iemand die krijgslustig te werk gaat. Maar wat is het in feite? Het is een oliemannetje dat binnen de organisaties moet coördineren, zodat ze in gezamenlijk verband zicht krijgen op de individuele asielzoeker. Hoe kom je erop? De zoveelste papieren tijger. Maar je moet toch wat.

Wat is er aan de hand? Binnen deze integrale aanpak, zegt de staatssecretaris, worden de volgende acties ondernomen. Zo zo, gebeurt dit nu dan niet, is mijn vraag. De groep overlastgevers moet in beeld komen en in beeld worden gehouden. Hoe kom je erop? Er moet lik op stuk komen. Lopende verblijfsaanvragen moeten zo spoedig mogelijk behandeld worden. Het idee! Er moet ingezet worden op een zo spoedig mogelijk vertrek van overlastgevende asielzoekers. Ook een goede gedachte. Er moet een optimale aansluiting zijn tussen het recht en het strafrecht. Tja. De strafrechtketen moet in staat worden gesteld zo doeltreffend mogelijk op te passen. Zes maatregelen: met de moed der wanhoop worden zes open deuren ingetrapt. Geen mens wordt er wijzer van, maar er zijn weer paperassen gevuld met goede bedoelingen. Je kunt er helemaal niks mee doen.

Nu eens even concreet. Dan komt ook de oplossing om de hoek kijken. Het was niet mis in het detentiecentrum in Rotterdam. Het is een helse toestand geweest in januari. De beveiligers werden zo bedreigd dat er landelijke inzet moest komen van ondersteunende troepen. Wat heeft zich daar voltrokken? Ik zal het u melden: bedreiging, vernieling en mishandeling. Dat zijn stuk voor stuk strafbare feiten waarop voorlopige hechtenis staat. Vernieling is zelfs onder de voorlopigehechtenisregeling gevallen om voor dit soort types, stelselmatige vernielers in dit soort centra, de voorlopige hechtenis toe te passen.

Nu wil ik het volgende weleens weten. De staatssecretaris betoont grote aandacht voor de ernstige ordeverstoring. "Ik wil alle medewerkers complimenteren", schrijft hij. Dat is heel mooi, maar wat voor soelaas heeft hij de medewerkers geboden? Hoeveel strafzaken zijn er aan de hand van die oorlogssituatie bij de rechter beland? Welke officier van justitie heeft ten aanzien van een van die agressieve, vernielende, overlastgevende types voorlopige hechtenis aangevraagd? Dat kan. Het is zo simpel. Ik wil de staatssecretaris nu al vragen om het OM een instructie te geven om in dit geval voorlopige hechtenis te vragen. Het is altijd vernieling. Het is altijd bedreiging en het is altijd zelfs discriminatie. Nou, dan hebben ze het wel ver geschopt daar. Men leert daar snel. Maar op al die feiten staat voorlopige hechtenis. En bij mijn weten wordt die nooit toegepast. Dat is nou net wat we wel nodig hebben om asielzoekers die niet willen meewerken aan uitlevering, weg te krijgen. Het is zo simpel als maar kan.

De **voorzitter**:
Dank u wel.

De heer **Hiddema** (FvD):
Nog één advies en een vraag. Wil de staatssecretaris alsjeblieft eens in debat gaan met mevrouw Rhodia Maas? Mevrouw Rhodia Maas is voormalig directeur van de Dienst Terugkeer en Vertrek. Zij zegt dat uitzetting naar landen die weigeren, helemaal geen probleem is als de asielzoeker zelf meewerkt aan zijn terugkeer. Dan zeg ik u: dat doet hij pas als hij wat te kiezen heeft. De rechter kan iemand in voorlopige hechtenis vastzetten zodra hij constateert dat diegene niet meewerkt aan zijn terugkeer, want dat is een grond voor recidive. Als iemand niet terug wil, kan dat maar één ding betekenen, namelijk onheil hier ...

De **voorzitter**:
Dank u wel. Helder.

De heer **Hiddema** (FvD):
Dus dan blijft iemand zitten en moet hij kiezen: blijf ik achter slot en grendel of ga ik terug? Mevrouw Maas zegt dat dit in de praktijk geen enkel probleem blijkt, want dan gaan ze vrijwillig weg. Daarom mijn advies.

De **voorzitter**:
De heer Jasper van Dijk heeft een vraag voor u.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Om de veiligheid van het personeel binnen de asielzoekerscentra te verbeteren, is het belangrijk dat er voldoende personeel is. Er is veel te lang bezuinigd op de IND. Ik heb een motie ingediend om meer mensen aan te nemen, zodat de procedures sneller gaan en er sneller duidelijkheid komt. Waarom stemde Forum voor Democratie daartegen?

De heer **Hiddema** (FvD):
Omdat Forum voor Democratie, hoe langer wij hier rondlopen, doorkrijgt dat rondpompen van geld, emmertjes geld, nieuwe wetgeving en personeel niet de oplossing zijn. Als u het personeel wil helpen, moeten zij zien dat de kerels die hen belagen achter slot en grendel belanden. Dat horen ze in Marokko en Algerije ook. Dan denken ze: in Nederland moet je niet wezen. De man die achter slot en grendel zit, denkt maar één ding: ik ben liever weg, desnoods naar Marokko, dan dat ik hier blijf. Dat helpt. Daar heeft het personeel wat aan.

De **voorzitter**:
Nou, meneer Jasper van Dijk ...

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
Allemaal zeer interessant en goed, en ik ga heel goed luisteren naar de antwoorden van de staatssecretaris op de vragen van de heer Hiddema. Maar daarnaast zegt het personeel ook: ik sta hier maar al te vaak alleen; er zijn te weinig collega's die mij kunnen beschermen op het moment dat ik bedreigd of geïntimideerd wordt. Daarvoor zijn gewoonweg meer mensen nodig.

De heer **Hiddema** (FvD):
Dat zou kunnen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):
U had een kans om dat te steunen. Dat heeft Forum niet gedaan. Dan wordt het toch een beetje een lege huls.

De heer **Hiddema** (FvD):
Wellicht is het personeel zo mismoedig geraakt door het vigerende beleid dat ze denken: ik voel me niet safe bij die lui, want ik krijg steeds meer ruzie met ze, maar niemand grijpt in en die kerels worden niet opgesloten; dan maar twee collega's erbij. Het zou me niks verbazen als dit de

reden is voor het ontstane personeelstekort. Dus het kan ook anders, heel simpel. Daar zit de staatssecretaris, die tegen de officieren in de regio's moet zeggen: nu is het afgelopen en je vordert voor al die feiten. Deze mensen zijn niet strafrechtelijk immuun. Ze worden als een groep behandeld en rondgepompt, maar je moet ze als individuen behandelen. Dat gebeurt u, mij en iedere burger ook. Ze zijn strafrechtelijk verantwoordelijk voor hun eigen daden. En dan pak je ze op. Simpel.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Volgens mij zegt de heer Hiddema precies hetzelfde als wat ik de heer Groothuizen en mijzelf ook heb horen zeggen, namelijk: waarom wordt niet gedaan wat nu al kan? Maar de heer Hiddema weet toch ook dat mensen die een eenvoudige mishandeling hebben gepleegd of iets hebben vernield geen substantiële straffen krijgen? Dat weet de heer Hiddema ook. Ik vraag me dus af welk ander idee hij heeft dan dat ze misschien een weekje straf krijgen.

De heer **Hiddema** (FvD):
Een weekje straf krijgen? Als een rechter ziet dat een overlastpleger die hoppenderwijs langs winkelcentra is gezworven ook in de inrichting agressief is en vernielingen pleegt, waar voorlopige hechtenis op staat, dan is het simpel. Een rechter denkt dan: die man moet daar weg omdat hij onverbeterlijk is, en ik heb de oplossing, want ik pas voorlopige hechtenis toe. Klaar. Dat kan met mishandeling. Wist u dat niet? Op eenvoudige mishandeling staat voorlopige hechtenis.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
De heer Hiddema kan een beetje denigrerend doen alsof anderen dat niet zouden weten, maar feit is — dat weet de heer Hiddema als geen ander — dat mensen die voorlopige hechtenis helemaal niet krijgen. Dat staat in alle ...

De heer **Hiddema** (FvD):
Omdat het niet gevraagd wordt.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Mag ik uitpraten? Ik wil graag uitpraten.

De heer **Hiddema** (FvD):
Nou, dat maakt de voorzitter uit.

De **voorzitter**:
Goed, maakt u even uw zin af, mevrouw Van Toorenburg.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Dank u, voorzitter. We hebben diverse rapporten gekregen, ook van de staatssecretaris, waarin staat dat de politie dat wel probeert maar uiteindelijk geen resultaat krijgt. Zelfs mensen die aanranden, of erger, verkrachten, krijgen we nauwelijks achter de tralies. Is de heer Hiddema het dus niet met mij eens dat we naast de mogelijkheden die het Wetboek van Strafrecht biedt, die iedere keer in de uitwerking tekortschieten, ook moeten nadenken over hoe ze überhaupt vastgezet kunnen worden?

De heer **Hiddema** (FvD):
Als mevrouw Van Toorenburg waarachtig denkt ... In wat voor verschrikking word ik ingewijd? Ik schrik ervan. Komt de verkrachter hier niet in voorlopige hechtenis in dit land? Nou, dat wist ik niet. Maar als u die gedachte koestert, kunt u wel alle hoop laten varen dat ooit een overlastplegende asielzoeker achter slot en grendel belandt. Gelukkig is de realiteit anders en kan het wel, vermits de officier van justitie doet waarvoor hij is aangesteld, het personeel ontlast en die mensen gelijk behandelt op hun individuele aansprakelijkheid, zoals dat voor iedere Nederlandse burger gebeurt. En niet in groepsverband in de bus zetten en een beetje rondpompen langs allerlei instanties. Je moet gewoon de mensen afstraffen voor wat ze zelf doen.

De **voorzitter**:
Dank u wel.

De heer **Hiddema** (FvD):
En als ze verkrachten, dat is helemaal erg.

De **voorzitter**:
Dank u wel, meneer Hiddema. Hiermee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de kant van de Kamer.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**:
Ik schors de vergadering voor een halfuur. Dan hebben we eerst de regeling van werkzaamheden en daarna gaat de staatssecretaris in op de in eerste termijn gestelde vragen van de Kamerleden.

De vergadering wordt van 13.16 uur tot 13.46 uur geschorst.